

суржик для засудження та висміювання події, явища чи людини. Зрозуміло, що у такому випадку він носить негативно-оцінний характер.

Отже, проведене нами спостереження над мовою українськомовної вітчизняної преси засвідчило, що вживання на її сторінках суржикових слів зумовлено двома основними причинами: недостатньою грамотністю автора чи певною стилістичною метою, зокрема бажанням надання матеріалу кращого сатиричного забарвлення чи точної характеристики персонажа. У цілому питання вживання суржиків в українській періодиці не вичерпане і заслуговує подальшого вивчення.

Список літератури

1. Словник української мови. – Т. 9. – К., 1978. – С. 854.
2. Сухомлин О.Ю. Проблеми суржиків в контексті мовної толерантності журналіста / О.Ю. Сухомлин // Вісник Львівського університету. – 2009. – Вип. 32. – С. 282–291.
3. Панченко Т.С. Дифузні процеси лексики в мові української періодики (на прикладі лексем усного розмовного мовлення) / Т.С. Панченко // Наукові записки Бердянського педагогічного університету. – 2016. – Випуск IX. – С. 68–75.

*Науковий керівник: Федчук Л.І.
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81:001.4:629.73 (043.2)

Сатаєва О.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА СЛОВОТВІРНІ ОСОБЛИВОСТІ АВІАЦІЙНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Значну частину словникового складу будь-якої мови становить термінологічна лексика, постійний розвиток та збагачення якої є необхідною умовою та прямим результатом прогресу.

Сьогодні досить активно розвивається авіаційна галузь. Це зумовило інтерес до вивчення авіаційних термінів. Дослідженню окремих аспектів авіатермінології присвячені праці Г. Басової, М. Бондарчук, З. Борисової, Л. Верхулевської, Т. Горохової, Т. Дячук, О. Ковтун та ін. науковців. Проте сучасна термінологічна лексика потребує активніших розвідок, присвячених семантичним і словотвірним особливостям авіаційних термінів, що й стало метою нашого дослідження.

Як показав аналіз лексем, уміщених у «Тлумачному словнику авіаційних термінів», який уклали Л. Верхулевська, С. Кіраль, М. Луцок та

ін. [1], сучасна авіаційна терміносистема являє собою складну й різноманітну сукупність одиниць, які можна класифікувати за різними ознаками, зокрема за ступенем спеціалізації, походженням, семантикою.

З погляду спеціалізації до складу авіаційної термінології входить загальнотехнічна й власне авіаційна лексика, зафіксована не лише в загальнономовних, але й спеціальних словниках. Ядро термінологічного поля авіаційної галузі утворюють терміни, у семантичній структурі яких ключовою є сема «авіація»: *аеропорт, пілот, льотчик, літання, літне (льотне) поле, аеромобіль* та ін. Часто такі терміни у своєму складі мають компоненти грецької або латинської етимології: *авіа-*, *аеро* – та ін. Так, у названому вище словнику авіаційних термінів [див.: 2], виявлено 10 терміни з компонентом *авіа-*: *авіація, гідроваіація, авіамоделіст, авіапарк, авіадвигун, авіадиспетчер* та ін.

Неоднорідна авіаційна термінологія сучасної української літературної мови й за походженням: у ній наявні як питомі, так і запозичені терміни.

Так, з-поміж 1200 номенів, уміщених у «Тлумачному словнику авіаційних термінів» [див.: 2], 350 є іншомовними за походженням. З них 34 відсотки запозичені з французької мови, 28 – з латинської, 14 – з грецької, 13 – з англійської, 11 – з німецької мов.

Отже, сьогодні в авіаційній термінологічній системі спостерігається активне проникнення слів іншомовного походження. Це явище зумовлене тим, що українська авіаційна термінологія формувалася в контексті європейських мов, які впливали на її становлення у різні періоди розвитку. Витоки авіаційної термінології припадають на кінець XVIII – початок XIX ст.

Сучасна українська авіаційна термінологія різноманітна й за своїм лексико-семантичним змістом. Як засвідчують дослідження Т. Дячук, найтипівішими семантичними групами є терміни:

- на позначення машин, механізмів, устаткування, апаратів, пристроїв, приладів: *літак, аероплан, аеростат, аерофотоапарат, гелікоптер*;
- на позначення деталей устаткування: *крило, лампа, лопать, редуктор, фюзеляж*;
- на позначення характеристик технічних понять, їх властивостей: *безпілотний, авіаремонтний, ламінарність, аеропружність, автоматизм*;
- на позначення дій, виробничих процесів, подій: *авіаперевезення, літання, акліматизація, автосупровід, аварія*;
- на позначення приміщень, їх частин та цілих підприємств тощо: *аеробаза, аеровокзал, аерокамера, ангар, авіаметеостанція*;
- на позначення посад, спеціальностей: *бортмеханік, бортпровідник, авіатор, пілот, льотчик* [1, с. 291].

Таким чином, сучасна авіаційна термінологія продовжує розвиватися відповідно до розвитку науки, техніки, виробництва. Вона є відкритою,

незамкненою системою, здатною збагачуватися новими загальнонауковими та вузькоспеціальними термінами на позначення людей, предметів, процесів та властивостей.

Список літератури

1. Дячук Т.М. Авіаційна термінологія української мови: тематична класифікація та генетична характеристика / Т.М. Дячук // Українська наукова термінологія. – К.: Наукова думка, 2009. – С. 289–298.

2. Тлумачний словник авіаційних термінів / укл.: Л.Ф. Верхулевська, С.С. Кіраль, М.В. Луцок та ін. ; за заг. ред. М.С. Кулика.] – К.: НАУ, 2007. – 100 с.

*Науковий керівник: Федчук Л.І.,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81'271:654.197 (043.2)

Світлична А.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ВПЛИВ ТЕЛЕВЕДУЧИХ НА КУЛЬТУРУ МОВЛЕННЯ ПЕРЕСІЧНИХ УКРАЇНЦІВ

Функціонування в нашій країні української мови як державної вимагає від кожного громадянина належного рівня культури мовлення, зокрема дотримання норм вимови, наголошення, слововживання та побудови висловів.

Значний вплив на мовлення українців має телебачення, передачі якого щодня переглядають усі громадяни держави. Саме тому сьогодні однією з актуальних проблем є якість телевізійного мовлення. Його особливості досліджували О. Білянська, О. Ваніна, Є. Вокальчук, М. Волощак, А. Капелюшний, О. Пономарів, Н. Романюк, О. Сербенська та ін. науковці. Проте мовлення телеведучих досліджене недостатньо, хоча глядачі сприймають його як взірцеве й намагається запозичувати ті слова й конструкції, які не використовуються ними або вживаються інакше. З огляду на це зростає відповідальність працівників телевізійних каналів за мовне оформлення всіх передач, особливо новин. Мовлення телеведучих має бути нормативним, чистим, стилістично виваженим.

Мета статті – проаналізувати мовлення телеведучих вітчизняних каналів на предмет дотримання норм української літературної мови.

Спостереження за мовленням ведучих новин на популярних українських каналах «1+1», «ІНТЕР», «СТБ», «ICTV», «УТ-1» та ін. засвідчило, що всі вони дбають про дотримання норм сучасної української мови, проте поодинокі випадки їх порушень все ж таки трапляються.

Це перш за все стосується суржикових покручів, тобто російських слів, вимовлених на український лад, або українських слів, оформлених по-